

XXVII.

Et Par Aktstykker fra Rigsdagen i Kjøbenhavn 1645.

Den ovennævnte Rigsdag blev holdt i den trange Tid, da det stod paa Dagsordenen efter en ulykkelig Krig at

opnaa en ikke alt for ødelæggende Fred med Sverig ¹⁾ og, saa snart Freden var sluttet, at faa Soldaterne afbetalte, og endelig at skaffe Midler til Landet fremtidige Forsvar. Fr. Hammerich har i sin Tid i Nyt hist. Tidsskrift V, 340 ff. meddelt en Del Bidrag til den nævnte Rigsdags Historie, men har dog ikke kjendt de Oplysninger til Emnet, som findes i Univ.-Bibl. blandt Peder Syv Kollektanea i Rostg. Saml. 3, 4to, hvorfra følgende Stykker vedkommende Gejstlighedens Repræsentation og Virksomhed paa Rigsdagen hidsættes.

1.

Eftersom vi underskrevne Provster og Præster i Laaland og Falster haver underdanigst indstillet os her udi Kjøbenhavn og haver hørt, hvis Danmarks Riges højvise Raad efter vor allernaadigste Herres og Konges naadigste Befaling og Vilje haver os proponeret, anlangende at de gejstlige saa vel som alle Stænder skulle komme Riget til Hjælp med Contribution og Udgift til Rytteres og Soldaters Besoldning og Afbetaling: Da eftersom Formuen hos os fattige Mænd formedelst adskillig Contribution, som vi have udstaaet udi denne besværlige Krigstid baade med Maanedspenge, Kornskat, Madskat, Hesteskate, 2 Gange Kobberskat og anden Udgift ²⁾, ville vi dog underdanigst gjerne med de andre Stænder udi Riget proportionaliter efter vor fattige Formue, og dersom Gud velsigner os med Fred, enhver Sognepræst give 30 Rdl. Mynt, valerende til 6 Mk. slette, som beløber sig til in Summa af Gejstligheden i Laaland og Falster 2130 Rdr., den rige at hjælpe den fattige, hvilke Penge vi lover med det første, naar de andre Stænder i Riget udgiver deres, at ville erlægge. Og begjære vi underdanigst, at samme Summa maatte til vores Lensmænd i Landet le-

¹⁾ Rigsdagen traadte sammen d. 11te August; Freden i Brømsebro sluttedes den 13de s. M. Paa Fredsvilkaarene havde Rigsdagen selvfølgelig ingen Indflydelse.

²⁾ Her maa være glemt: er saare ringe.

veres. Men Aarsagen, at vi ikke kunne accommodere os Præsterne i Sjælland og Fyn, er denne, at Kirkerne i Falster og Laaland haver ikke saadan Tiende, som de Kirker, hvor efter Præsterne gjøre deres Overslag, som vi fornummet haver. Og om forbemeldte Summa ikke kan beløbe sig efter Gejstlighedens Contribution i Sjælland og Fyn, da ¹⁾ ville vi underdanigst efter Proportion accommodere os. At denne vor underdanigste Resolution maatte med Naade antages, og vi fattige Mænd maatte forloves at rejse hjem for vores Kalds og Bestillings Skyld, forhaabendes, at Kong. Maj. bliver os fattige Præster med Kongelig Naade og Gunst altid bevaagen. Datum Kjøbenhavn den 15. August 1645.

Knud Lerke m. pp. Jørgen Theophili, E. Haand.

Hans Hansen Mule m. m.

2.

Den 18 August [1645] erbød sig Adelen's Fuldmægtige udi Sjælland og Fyn at give dette én Gang for deres egen Person: af hver Tønde Korn 4 Mark slette, men de udi Jylland og Skaane at give 2 Mark af [hver] Tønde Korn, deres Bønder hen uberegnet; og det at skulle udgives lige saa vel af Kronens som af Adelen's Gods. Paa Gejstlighedens Vegne erbød sig Brochmannus, at Gejstligheden skulde gjøre saa vidt efter deres Stand, som de andre efter deres Advenant, og bevilge qvintam partem af deres [Tiende] og bonis mensalibus. Hvor paa jeg ²⁾ svarede, at vi udi Fyn ikke kunde vel give uden sextam, der er 1 Slet Dlr. af hver 3 Tønder Korn, og regnes hver Tønde Korn udi Penge 2 Sl. Dlr. Desforuden blev bevilget at give af deres Formue som de andre Stænder, nemlig 3 Rdl. af hvert Hundrede. Men mig blev igjen svaret, at det kunde intet drage; mente, at qvinta pars var ikke nok, efterdi Adelen giver jo deres halve Indkomst.

¹⁾ Afskriften har: dem.

²⁾ Maaske Biskop Hans Michelsen.

3.

Stormægtigste, højbaarne Fyrste, allernaadigste Herre og
Konning!

Eftersom E. Kgl. Maj., den Gud naadigst længe bevare, samtlige Stænderne naadigst hid haver ladet kalde til den Ende, at de tilsammen skulde overveje og betragte, ved hvad Middel 1. Krigsfolket kunde blive afbetalt, 2. Landet og Undersaatterne udi en god Stand sættes: da paa det saadant med des større Frugt og Bestandighed kunde ske og efterkommes, haver menige gejstlige udi Fyns Stift befunden fornøden at være ved os underskrevne af deres Middel nævnte Fuldmægtige til E. K. Maj. efterskrevne Punkter allerunderdanigst at indlægge. 1. Først at vi alt det, som os ved Ordinansen og andre særdeles kgl. Benaadninger er bevilget og af E. K. Maj. naadigst bekræftet, uforkrænket i alle Maader maatte nyde. Og i Sønderlighed at den fri Tilgang, vi udi forrige Tider til E. K. Maj. selv haver haft om vores Anliggende underdanigst at andrage, os ej maatte blive afslaget og forment, men meget mere fri og ubehindret tilstedes. 2. Dernæst at naadigst maatte anses, mange Sogne i adskillige Maader meget at være forringede ved Bøndergaardes og hele Landsbyers Afbrydelse, E. K. Maj.^s Kirker og Præster til største Skade. At derfor af dennem, ved hvilke saadan Forandring er sket, nøjagtig og fyldest Vederlag maatte gøres, paa det at E. K. Maj. saa vel som Kirker og Præster deres Rettighed kunde bekomme. 3. At det os udi forrige Tider, undtagen nogle faa Aar, aldrig haver været forment, igjen os naadigst maatte bevilges, nemlig vores Fodring og Avling os saa nyttig at gjøre, som vi kunne, med Øxen paa Foder at sætte, og dennem til vores Fordel til hvilken Kjøbmand, der købe vil, at afhænde. 4. At dersom en fattig Præstemand af menneskelig Skrøbelighed og ikke forsætligvis sig (hvilket Gud naadelig forbyde) udi sit Embede kunde forse, eftersom vi alle udi mange Stykker (desværre) lettelig som andre Mennesker kunne falde, ere vi alle underdanigst begjærendes, Straffen saaledes maatte være naadig og maadig, at Embedet der ved

ingen Foragt skulde paabindes. 5. At Hs. Maj. af kgl. Mildhed og Naade os fattige Præster med aarlig Skat udi Fredstid naadeligen vilde forskaane. Disse forskrevne, saasom paa Christelighed og al Billighed grundede Punkter, af E. K. Maj. Naade at skulle blive læste og antagne, forhaabe vi underdanigst. Forvente og derpaa mildigst og naadigst Svar. København den 21 Aug. 1645.

Underdanigste og tro Tjenere
Præsternes Fuldmægtige
udi Fyns Stift.
